

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefanicate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru insertiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Buna credință.

Poporul român încă din timpurile cele mai vechi a fost cu absolută bună credință în conducătorii săi. Mai ales până aceștia erau numai ocârmuitorii bisericii, preoții și dascălii, poporul le urma cu toată încrederea poveștelor lor.

A venit apoi un timp de glorie, epoca din 48, când în fruntea poporului s'au pus alături de preoți și aleșii din partea laică a neamului, indeosebi oameni, cari învățaseră legile și drepturile. De-atunci rândurile de conducători s'au tot sporit, ear' poporul a rămas tot cel vechiu față de ei, în deplină ascultare și cu deplină bună credință în faptele lor.

Și numai astfel, dacă socotim această legătură dintre popor și conducători, încrederea ce-i unia atât de strâns, ne putem explica, cum a fost cu puțință, ca să se săvârșască tapte atât de mari și de întăritoare de conștiință națională, cum au fost cele înainte de 1894, cari vor rămânea unele dintre cele mai frumoase pagini ale istoriei mișcărilor noastre naționale.

Au recunoscut acest fapt și stăpânirea maghiară, care vecinic lovia în conducătorii noștri, făcându-i pe ei singuri «vinovați» de agitația ce domnia în țară, și a răspândit știrea în străinătate, că nu există chestie națională românească, nu există popor nemulțumit, ci numai câțiva agitatori de meserie, cari n'au aderenți în popor.

Dar' nu era adevărată afirmația aceasta a stăpânirii. Poporul și conducătorii săi atunci erau un trup. Ceea-ce s'a făcut împreună s'a făcut. Fără popor nici conferențe naționale, nici ducerea Memorandului la Viena, nici procesul dela Cluj nu însemnau nimic...

Așa a fost asta până acum cinci

ani. Ear' atunci a venit un cias rău pentru noi. Vechia legătură dintre popor și conducătorii săi s'a frânt. Temeiul pe care se clădeau luptele noastre politice s'a sdruncinat; *buna credință a poporului a fost îndăbușită.*

Se poștească astăzi conducătorii noștri naționali de odinioară și se se coboare în popor, acolo, unde alături de martirul de pe Calvar strălucea și icoana martirilor naționali. Poștească și întrebe pe aceia cari înălțau rugăciuni pentru dășii înaintea altariului, cum mai judecă astăzi asupra lor? Mai au vre-o umbră de încredere în faptele sau vorbele lor? Mai recunoaște-i cineva de conducători? Mai vrea să știe poporul de-o luptă națională sub steagul lor? Sau îi socotește de compromiși și preținde retragerea lor desăvârșită?

Și dacă acei conducători vor găsi poporul atât de schimbat, dacă-l vor vedea cu altă fire, nesupus, neascultător, năințezător, să nu creadă cumva că e tot din vina poporului. Nu, poporul nu e nerecunoscător, a dovedit-o prea din belșug că știe răsplăti faptele bune; poporul nu urește pe bărbații cu carte eșiți din sinul său, nici nu le nesocotește sfaturile din principiu, cum se întâmplă la alte popoare; altundeva zace pricina; *și-a pierdut poporul credința în frunțașii săi.*

Este o tristă constatare aceasta, dar' trebuie să o facem, pentru-că ne doare inima, vâzând în așa măsură depărtat poporul în cele politice de cătră idolii săi de odinioară.

Precum se știe, conducătorii naționali și-au pierdut autoritatea înaintea poporului atunci, când și-au declarat războiu între sine, când se acuzau de tot felul de fapte și bănuieli, când unul voia să păteze caracterul și cinstea politică a celuilalt.

Când s'a rostit cuvântul grav „*trudare*”, poporul a rămas înmărmurit și

prima lovitură bune sale credințe i-s'a dat din partea acelor cari au pronunțat acest cuvânt. Ce era mai ușor, decât ca aceia, cari până atunci credeau orbește, să creadă și de astă-dată și să rămână desamăgiți, despoiați de frumoasa iluzie ce o aveau despre o parte dintre cei mai capabili conducători ai săi?..

Dar' ghimpele bănuielii și a neîncrederii s'a vîrit chiar și în inima acelor cari socoteau de adevărată legenda trădării. Aceștia așteptau, ca cei-ce au făcut scisiunea, cei-ce au arătat și doborât pe „trădătorii”, să pună ei mâna pe steag, se ducă lupta mai departe, se închege forțele conducătoare, se ducă cauza la isbândă. Căci numai astfel puteai convinge mulțimea că cuvântul *leu* e bun și cinstit, dacă *tu* te afirmi superior aceluia pe care l'ai făcut trădător și te arătai însuși puternic de luptă și demn de încredere. A cleveți pot toate babele, a lupta însă numai bărbații sunt în stare.

«Netrădătorii» însă n'au fost în stare să mulțumească nici pe cei mai infocați aderenți ai lor. Și cum era să-i mulțumească, când „Tribuna”, organul lor, căuta pare-că anume privilegiul, pentru-ca se destrame, se nimicească buna înțelegere, se demoralizeze și se provoace cel mai complect disgust. În schimb însă nici o idee nouă de luptă, deși discută vecinica „altă idee”; nici un program de acțiune, deși a fost mereu provocată a spune un asemenea program dacă-l are.

Noi am arătat în diferite rînduri consecințele procedurii domnilor netrădători. Am arătat că ne vatămă în bunul simț, când ei în mod fals se folosesc de titlul „comitet național”. Am arătat mai departe că a lor e partea leului că ni-am pierdut organizația noastră politică. Și după toate acele credeam că am găsit formula cea mai domoală posibilă, când le-am spus: *sunteți nepuțințioși, dați-vă la o parte!* Am zis-o

aceasta mai ales la adresa bătrânului frunțaș din capul lor, care putea încă să se retragă cu demnitate, înainte de-a vedea cu ochii urmările rele a manoperelor ce se săvârșesc în fața d-sale, fără ca să fie în stare a le controla.

Și acum din nou trebuie să ne ridicăm glasul împotriva acestor domni «autorizați», cari au pus mâna pe o nouă chestiune, pentru-ca să producă noue turburări în popor, să facă earăși sânge rău, scisiune, se sdrobească total credința poporului în aleșii săi.

Folosindu-se de ideile aduse în discuție de «Tribuna Poporului», ziarul din Sibiu, cu o bucurie vedită și cu răutătea oamenilor siguri de câștig, se năpustesc în contra acelor cari stau aproape de ziarul aradan și atacă furios pe niște bărbați cari prin trecutul lor și-au asigurat neperitoare merite pentru neam, vrînd a-i arăta neamului ca niște trădători uitați de datorințele sfinte cătră neam. E curată păcătoșenie, când cei din Sibiu vorbesc cu atât cinism despre un bărbat ca episcopul Nicolae Popea, fala neamului nostru, sau despre un caracter cinstit ca părintele Mangra, pe care lumea care-l cunoaște îl adora tocmai pentru cinstea și înțelepciunea cu care își apăra neamul. A voi să discredeți înaintea poporului pe acești bărbați și pe alții din jurul lor, fiind-că poate își au programul lor deosebit de idei, cu cari socot a duce la o apropiată isbândă poporul care așa de mult se svêcolește în apăsare, înseamnă a propaga pe față demoralizarea în popor. A restălmăci ideile expuse, tu care n'ai găsit nici cea mai mică urmă de idee practică pentru a eși din noroiu, a osândi și muștra, tu care nici în virtutea trecutului tău nici a capacității tale nu ești competent, — nu e cinstită procedură. Ear' a numi «înfrățire» sau «tradare» simpla idee, că Românii s'ar putea în-

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

La Smîrdan.

Neam român, vîzui odată
»Oastea Domnului Mihai» —
Zicea Dunărea 'ntristată, —
»Fulger pe atunci erai.
»Ș'alergând prin cer furtuna
»Canta vorbe românești —
»Astăzi stau ș'ascult într'una
»Și mă uit și nu mai ești!

Dar' abia rosti cuvântul
Dunărea, venind prin văi,
Și vîzui gemând pămîntul
Și de cai și de flăcăi.
Zornet auzi prin zare,
Cum se 'nchiagă stol cu stol
Și năprasnică răsare
Oastea Domnului Carol.

Jalnic tu-ți doinești durerea
Dunăre, și iată-acum!
Din mormînt ești puterea
Și 'n zadar îi stai în drum.
Trec voinicii peste tine;
Mersul lor e zbor de fulg
Și din mâinile străine
Stema libertății smulg.

Tresăriri iuți Români,
Căci aminte și-au adus,
Cât s'au străduit bătrânii
Steagul să ni-l ție sus,
Câte plîngeri ne 'ntrerupte
În morminte-or fi vîrsat,
Că nepoții fug de lupte
Și că steagul e 'nchinat.

Dunăre-ai vîzui Smîrdanul
Spune tu, s'o spu și eu,
Și noi știm izbi dușmanul,
Și 'n Români e Dumnezeu!
Știm și noi găti cununa
Vitejei ce-o doinești,
Și când urlă 'n cer furtuna
Cântă vorbe românești!

La Smîrdan — așa vru Domnul
Morții dintr'această zi
Vor avea cu spaime somnul,
Și-aiurând se vor trezi,
Apărându-se cu mâna
Ca de-un tăinuit dușman,
Vor mușca gemînd țărîna
Ca și 'n luptă la Smîrdan.

Că 'ntr'aceea zi cumplită
N'avu mila nici un rost,
Și mânia resvrătită
Lege tuturor ne-a fost,
Astfel că, vîzînd perirea
Insuși Dumnezeu de sus
Galben întorcînd privirea
Mâna peste ochi 'și-a pus.

La Smîrdan pe unde drumul
Da de-a dreptul spre vrășmași,
Risipeai cu mâna fumul
Ca să vezi la patru pași.
Și 'ntr'un iad fără de nume
Unde-ai noștri iuți pătrînd
Nu era nici cer nici lume
Numai noapte fără fund.

Și într'acel noian de ceață
Dorobanții dînd de-un rîu,
Au trecut prin sloi de ghiață
Și prin apă până 'n brâu.
Rîu de apă — Prut să fie —
Cum era să-i ție 'n loc,
Dacă n'a putut să-i ție
Din redute-un rîu de foc.

La Smîrdan de-un gând cu toții
Fost-am braț puștiitor,
Și murind au dat nepoții
Mâna cu strămoșii lor.
N'ai avut mai buni tu, Banc,
La Călugăreni în văi;
Și la Racovăț, Ștefane,
Nu-ți erau mai tari ai tăi...

De-o veni din nou vr'odată
Vuet peste-al tău pămînt,
Țară dragă și 'ncercată,
Vom riga pe Domnul Sfânt,
Nu 'ntr'alt chip să ne ajute
Ca să 'nfrîngem pe dușman,
De cât, dîndu-ne virtute
De flăcăi dela Smîrdan.

G. Coșbuc.

Din Deva.

Amințiri-mosaic.

D-nei Elena Pop Hossu-Longin.

I.

Auzit-am de mult și ades auzit-am lăudându-se numele neamului nostru, că suntem neam mare și din nobilă viță și mîndru și falnic...

Și printre galbene file de cronici cetit-am adese lucruri mîndre, frumoase și fapte mărețe și dătătoare de-o nouă viață îmi bătea în auz glăsuirea bătrînilor scriptori...

»... că era puternic odată neamul strămoșilor noștri, puternic și mare și bătător era de pămînt și birnic de țeri și orașe și domn peste mii de alte popoare și că moșia lui era lumea întregă... și în mijloc cetatea... »eterna cetate!..«

»... Bătători de pămînt și domni peste lumea întreagă... și noi suntem sânge din sângele lor... odraslă de regi... și măreț viitor e cel a neamului nostru!..«

Bătător de pămînt?... Și odraslă de regi?... Și măreț viitor?!

Priveam împrejur... și lacrimi vedeam și suspine și cruntă sudoare și chinuri... și gemete lungi îmi băteau în auz...

Ah!.. vorbe, vorbe, vorbe!.. Și sarcastic îmi vuia în urechi... »a fost, a fost odată de mult... ce-a fost, a trecut!«

Și mă îndoiam de tăria neamului nostru și mi-să răsvrătea inima în mine și nu puteam crede, că-s mult îndoelnic din fire și

țeleg cu Ungurii și că aceasta este și ținta politicii lor, — când numirea aceasta de »tradare« este făcută de oameni conștienți, se cheamă *calomnie*, ear' când e făcută de inconștienți: *copilărie!*

Fiindcă în noua procedură a »Tribunei« vedem un nou atac îndreptat în contra legăturii dintre popor și fruntașii sei, pe de altă parte văzând că acel ziar nu voiește a se opri în calea sa de distrugere, — credem că este datorința celorlalte organe de publicitate, ca pentru liniștea noastră internă și pentru posibilitatea reînegrării luptei noastre politice să cheme la ordine pe cei responsabili pentru câte comite acel ziar sibiian. Este datorința celorlalte organe de publicitate a restabili buna credință a poporului către fruntașii sei și a spulbera pentru totdeauna idiota afirmație, că între acești fruntași ar exista vre-un trădător. Pentru cinstea ziaristiceii noastre, trebuie să dăm drumul discuției libere, să nu terorizăm, să nu suprimăm și să nu tragem la îndoială bună credința în expunerile cuiva, mai ales când acele sunt făcute de bărbați încărungiți în lupte naționale, de oameni cu știință și cu cunoștință de lume.

Este departe de noi a voi să preocupăm pe cetitorii noștri pentru politica dela Arad. Până acum nu cunoaștem numai exprimarea unei idei, asupra căreia exact numai atunci ni-am putea pronunța, când am vedea-o expusă pe larg și am vedea mai temeinic dovedită necesitatea schimbării *tacticii* noastre politice, — căci de schimbarea tacticii este vorba, nu de abdicarea la pretențiile noastre naționale, cum în mod flecuros »bésăduiesc« d-nii din Sibiu.

Dar' de un lucru suntem pe deplin convinși, că bunele intenții ale Aradnilor nu pot fi trase la îndoială și că persoanele cari stau aproape de »Trib. Pop.« sunt perfecte garanții, că binele poporului nu va suferi știrbire în cele naționale.

Să fim deci de bună credință, să chibzuim și să cernem staturile fiecăruia, dar' acelora cari își fac virtute din instigarea și mărirea urei între frați, să le dăm disprețul ca răsplată.

Congrua. La conferența episcopescă, care se va ocupa cu congrua, conchemată la Budapesta pe Joi în săptămâna asta, de primatatele Vaszary, vor participa și episcopii gr-cat. români, cari vor ținea și o conferență proprie românească sub presidenția metropolitului Mihályi.

vorbele-s multe și te înșală urechea... ear' mîntea nu crede, ce nu vede ochiul...

Ah! Dar' când am văzut atîta lume română la Deva, atîta lume distinsă, când am văzut atîta entuziasm sincer, atîta nobilă în-suflețire, când am văzut adunați laolaltă atîți bărbați aleși ai neamului nostru, atîți venerabili bătrâni, cu sufletul tînd, cu mîntea adîncă, atîta junime cu inima plină de foc, cu sufletul plin de nădejde, atîta potop de putere română... și când am văzut, că chiar în orașul acela, unde de-abia doar' două, trei, patru familii române trăiesc, când am văzut, că chiar în cuibul acelor, cari nouă numai amici nu ne sunt, s'a putut ridica atîta de mareț, fluturînd sus flamura »Astrei«... ah! atîta pieritimi-a ori-ce îndoială din suflet... am văzut, am pătruns, am simțit mai viu, mai cu foc, ca ori când adîncul frumosoelor vorbe...

„Lași copii din tați eroi?!
„E mințit cuvîntul!“

Și îmi svlcnea inima în piept și îmi bătea cu tărie și mi-să umfla pieptul și îmi venia să strig, să răsună prin munți și prin văi și prin codri străvechi: »O nu!.. nu's vorbe deșerte!.. E »frumos, e mareț viitorul neamului nostru!..«

Dar'... priveșc împrejur...
Dar' fugiți pesimistele-'mi gânduri, fugiți, că nu-i locul vostru aci... fugiți!..
Priveam împrejur... și putere vedeam și viață și foc în ochii tuturor strălucind văpaia nădejdi!..

Nădejde!!!
Ah! Doar' atîta de frumos e, să te știi tu Român!

II.

Laudă Devenilor!

„Déva és Vidéke“

despre

adunarea gen. a „Asociațiunii.“

În nrul dela 7 Sept. n. a. c. aflăm în »Déva és Vidéke« un articol intitulat »Viszszapillantás« (Repriviri) asupra adunării gen. a »Asociațiunii« și a festivităților arangiate cu acea ocaziune. Articolul e scris de *Lenthe Gusztáv*, adv.

E supărat rău patriotul nostru, că pe stradele orașului n'a auzit rostindu-se de către Români sosiți la Deva și limba lui Árpád. Și aceasta îl doare cu atît mai mult, că afară de limba română, a auzit rostindu-se și cea franceză și germană. El, care cu plăcere a luat parte la toate festivitățile arangiate, dela început până la sfîrșit, a dorit ca să audă pe Români conversînd și ungurește unii cu alții. Ba ce e mai mult, ar fi dorit chiar, ca și în programul Concertului să se fi vîrît barem un punct cu »Kossuth nota«, dacă nu mai mult.

Dar' a rămas numai cu dorința, căci nimănui nici prin mîntea nu i-a trecut așa ceva, cu atît mai mult comitetului arangiator al festivităților, asupra căruia aruncă toată vina, care, așa zice *Lenthe*, a oprit toate acestea, ca-și-cînd prin această oprire s'ar putea zidi puternicul imperiu al Daciei-Române.

Apoi continuă: asta a fost prima ocaziune ce mi-s'a dat în viață, ca să pot vedea la fața locului pe luptătorii culturii române și pe conducătorii poporului român, și am fost curios să văd în ce există cultura lor și întrucît se adeverește patriotismul lor față de Tron și de patria maghiară, despre care ei atît de mult vorbesc.

Căci doar' ce credem, și originea d-sale se trage încîtva dela poporul roman. Aceasta a auzit-o el adeseori dela tatăl seu. Așadar' se poate provoca tocmai atît la originea romană, dacă nu și mai mult, ca d. ex. dnii Hosszu, Rațiu, Lucaci și Suciu.

Constată apoi cu durere, că în sîrbările »Asociațiunii« el n'a văzut cultura nișuindu-se spre scop, ci în fața și sub scutul unei adunări culturale, permisă de autorități a văzut întărîndu-se ura și aruncîndu-se simburile acelei ure contra a tot ce e maghiar și stă în legătură cu patria maghiară.

Dela banchet, concert și bal totul a fost delăturat, ceea-ce pe oaspeți i-ar fi putut face să-și aducă aminte de patria maghiară, căci din partea Românilor, nici un cuvînt, nici un cîntec și nici barem o piesă musicală ungurească nu s'a auzit, ca-și-cînd nu în Ungaria, a cărei limbă, insignii și colori e datorința fiecărui Român născut aici să le cîntescă și iubească, ci ca-și-cum ne-am fi

aflat în Daco-România. Și la aceste festivități am auzit multe toaste frumoase, dar' unul, despre care am fost mai curios și la care ne-am așteptat, a rămas cu desevîrșire, și anume despre iubirea patriei maghiare nimeni n'a vorbit, toți au tăcut adînc.

Dacă această tăcere a fost cu voia, atunci adunarea gen. a »Asociațiunii« la Deva a cucerit mai multe tendențe periculoase decît toți agitatorii politici români laolaltă, căci până când pe acestia poporul român nu-i pricepe, până atunci Asociațiunea culturală în activitatea sa, dacă nu e patriotică, profanează pentru vecie inima bunului popor român, încă din vîrsta copilăriei.

Incheie apoi zicînd, că nișuînța culturală în Ungaria, care a dat patrie și fericire atîtor popoare străine, nu poate fi alta, decît a învăța poporul și a-l înzestra cu ideile ce dominează timpul de față, a face om din el, pentru-ca așa să fie folositor cetățean al dulciei patrii maghiare, sub ale cărei legi și scut se poate desvolta și fericit, căci atît Românul cât și Slovaca au datorința a iubi patria ca și pe mama lor cea dulce, căci fără de iubirea de patrie, după cuvintele poetului: »Ca snopul deslegat se risipește națiunea noastră, dacă însă se împreună și ține laolaltă, nici furtuna nu-l poate mișca.«

Rugăm pe dl *Lenthe* să nu se supere așa rău pentru cele petrecute la Deva, ci să aștepte până își va ținea și »Kultur-egylet«-ul lor vre-o adunare generală, și atunci să dispună, ca la banchetul sau concertul ce-l vor da cu acea ocaziune, să se cînte și »Deșteaptă-te Române«, și-apoi poate-că și noi cu altă ocaziune îi vom împlini dorința.

Ne bucurăm însă că nu toți cei-ce ne tragem din originea romană, suntem așa buni Români ca dl *Lenthe*, căci atunci ar fi vai și amar de noi și de poporul nostru.

Emigrări în America.

Cel mai bun izvor de câștig îl avea poporul nostru înainte de aceasta în mare parte în urma cărăușitului. Acum, de când cu clădirea de căi ferate aproape pretutindenea și în țeara noastră, acest izvor de venit i-a scăzut, și mulți dintre țeranii noștri au fost siliți să iee lumea în cap, părăsindu-și astfel țeara și căutîndu-și pâinea de toate zilele prin țeri străine.

Unii ducîndu-se prin Țeara-Românească, ear' alții întreprinzînd greul și lungul drum spre America, unde lucră apoi prin diferitele fabrici, pentru o plată, așa se zice, mai bună ca pe la noi.

Dar' cu toate acestea noi n'am văzut încă până acuma relatorcîndu-se vre-un țeran cu oare-care avere mai frumoșică.

În timpul din urmă aceste emigrări spre America au început a fi tot mai dese.

Locuitorii din Pianul-român, comit. Sibiiului, încă de mai mulți ani încoace au început a străbate acest drum. Asemenea și cei din Sebeș, dintre cari numai săptămîna trecută au plecat vre-o patru familii, din cauză că nu-și află nici o ocupațiune.

Avînd în vedere, că în Sebeș ori Petri-fălău se va înființa de cătră erar o fabrică de celuloze și că afară de aceea se plănuește a se înființa în Ardeal mai multe fabrici de industrie textilă, dintre cari cea dintîiu se intenționează a se înființa tot în Sebeș, și fiindcă pe lângă acestea mai suntem informați, că la începutul anului viitor se va mai face acolo și o mare cărbunarie, unde se vor arde 16.000 metri lemne de fag, îndemnăm pe țeranii noștri, ca întrucît se poate să nu mai emigreze, deoarece-ce pentru aceste mari întreprinderi va fi lipsă de mii de oameni, atît ca lucrători cu brațele cât și cu cărăușitul.

După sîrbători.

Cine a avut fericirea a participa la festivitățile Asociațiunii, arangiate în opidul Deva, va fi rămas plăcut impresionat, văzînd cătră frumuseță și destoinicie putem produce noi Români, când cu gând serios ne punem la muncă.

Festivitățile au decurs sublim, fără de nici o notă discordantă, afară doar' de simptonul culturalei asiatice, manifestat prin murdăria firmei dela școala noastră de-acolo. Și se putea oare, ca din partea celor, cari ni-ar înghiți într'o lingură de apă, să nu se arete nescaiva semn de iubire? Și când colo, încă ei de cătră pădure, acuzîndu-ne că am contribuit la delăturarea stindardului național de pe pavilionul grădinei poporale din Deva.

Și fac acuzări grave dl-or, încît bietul de ospătar e necesitat a se lăuda în public cu patriotismul seu, excusîndu-se și spălîndu-și mînilor, pentru-ca nu cumva să fie și el bănuțit. Când am cetit că delăturarea stindardului s'a pus în spinarea noastră, mi-a venit aminte vorba: zi-i mamă gușată, ca se nu-ți zică! Noi am suferit pata cu școala, și tot nu acuzăm atîta, ear' ei pentru-ca să fie de-a-supra, fac gură cu stindardul.

Dar' să ne bucurăm că nu au obvenit alte incidente mai grave, căci în Deva te poți aștepta și la mai mult. Am rămas zic, plăcut impresionat dela adunarea din Deva, căci rari au mai fost adunări așa de grandioase ca de astă-dată. Am văzut oaspeți multi, pe cari și de altă-dată îi poți vedea la adunările Asoc., dar' am văzut aceea ce nu prea am fost dedați a vedea: popor mult

Am venit cu atîta nelcredere în suflet, cu atîta de puțină nădejde în labele noastre puteri...

Am fost... am văzut... m'am învins!
O dal! Putem, dacă vrem!
Și mai are neamul nostru bărbați, cari știu să voiască!

Și are, da, are neamul nostru femei, cari își știu împlini ideala misiune, cari demne-s de gloria mamelor Romei!..

Ni-s'a adevărit asta splendid la Deva!
Adevărituni-a »Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei«, că are neamul nostru femei, care demne-s de numele sfînt de Romîncă!

Mă închin smerit femeii române!!!
Cele mai sublime momente ale sîrbărilor din Deva: minunatul concert și petrecerea populară... îmbrățișarea aceasta sublimă, sinceră, călduroasă de frate cu frate a inteligenței cu poporul plugar la sîrbările »Astrei«... »Reuniunii femeilor române« avem să i-le mulțumim!

Și erau toate, toate atîta de cu gust aranjate, oferind atâtea momente nouă, frumoase, varii, sublime, de înălțare, de însuflețitoare emoție... de... de...

Dar' ce-i de mă împedec?... de... de...
Ei!!!... mi-au venit în gând răpitoarele noastre domnișoare române, venite la Deva...
E inger femeea română!

III.

Înger!
M'am împedecat în pragul ușii plecînd la banchet. — Fatal!!!
Am ajuns să șed între doi îngerași!
Eram la supă...
I-am văzut ochișorii...

„Es war um mich geschehen!“
Era la friptură...
Și mie-'mi ardea deja ceva colea, în stînga... sub vestă...

Mă uit peste masă... friptură, privesc în meniu... friptură, la mine în taler friptură, la mine în...

N'am gustat, n'am atins, n'am mîncat chiar nimic, dar' vedeam, simțiam, resimțiam, că-i... friptură!

„Um mich war es geschehen!“
Ah! voi doi ochi... ah!... ufl! că era pe aci s'o spun, că erau...

Dar' nu mă ispitiiți Zadarnic!
Să mă puneți să mai ascult odată toate rapoartele administrative ale primei ședințe și... tot nu vă spun.

Trecuse friptura... trecuse, dar' eu știam deja, că pentru mine restul menu-ului nu mai există... pentru mine existai încă numai voi, voi ochi frumoși, adînci, ca...

Visam... și vorbele, chichotul, șoaptele în sală îmi păreau fremuire duioasă de frunze și gîlgătul roșului vin, turnat în pahare, că-i murmur prelin de isvoare... și ciocnirea paharelor pline... cîripire de vesele paseri... și...
Ah! voi ochi frumoși, adînci și nepătrunși, ca...

Visam!
»Deșteaptă-te Române!«

Ropot de aplauze, furtuni de urale... și acordurile mărețului nostru inn național răsunau, vuetînd puternic prin sală.

M'am deșteptat!
Vorbise Dr. Bunca, însuflețitul canonic!
Trăiască!!!
Ah! Bunca vorbește admirabil, cuvîntul lui te răpește, te...

Despre ce-a și vorbit?...
„Geschehen ist's um mich!“
Ofl ofl!.. Voi ochi frumoși, adînci, sunteți de vină!

Norocul meu, că n'am fost reporter!
Înălțator, străbătînd în adîncuri de suflet, răsunau vuetînd acordurile inului nostru, aprinzînd, ca atunci... acum sunt cincizeci de ani, când întîi răsunat... făcînd să se sbată inima în piepturi... Acum sunt cincizeci de ani, când la auzul cuvintelor sînte trezitu-s'a uriașul din somnu-i de moarte și odată s'a mișcat numai și zuruind zdrobit-a jugul sclăviei..

Acum sunt cincizeci de ani...
»Și de atunci să tot freacă la ochi...
Ufl! Dar' ear' mi-ați venit prin gând voi idei pesimiste?!
Nu! nu!.. S'a deșteptat Românul, deșteptat e uriașul... și...

Ah uitel!.. ce vream să și spun?!
Voi ochi, voi ochi adînci și nepătrunși și... și... sinceri, ca vorba lui Réthy... ah! nu-mai voi sunteți de vină!

Dar' una-i sfînt... e aci, e aci... acuși e aci și momentul mareț, când i-om striga Romînului și-o: »Bună dimineața!«

»Aa... bună dimineața!.. Dar' ce-i, visezi vecine?!«
Ah da!.. Frumoșii îngerași!!!
»Ba nu... am fost... eram... m'am deșteptat!«

»Ei, nu ciocnești?!«
Ah! ochi adînci, a voastră-i toată vina!
»Intru schinteierea ochilor...«
A căror ochi?!
Zadarnic... n'o pot, n'o pot spune!

(Va urma.)

Victoriaș.

și bun, adunat din jur și din mari depărtări la Deva.

Și greșește fițuica d'lor, când afirmă, că popor n'a prea fost nici din jur, pe lângă toată sforțarea conducătorilor, greșește zic, și raportorul ei sau a fost orb de jumătate, sau a privit prin prisma rătăcii și a invidiei la poporul adunat. Dar' cele 3 grupuri de nație, în spațioasa curte a bisericii, cu jocul lor fermecător, nu se compuneau oare din popor sosit anume la Deva?

Fost-a popor destul, noi cari am văzut suntem mulțumiți, și dacă nemulțămire avem să exprimăm încâtva, aceea este, că poate inteligența n'a dat din destul scursul necesar. Am privit anume cu ochiul scrutător și am văzut că unele ținuturi n'au fost reprezentate la aceste festivități prin nici un inteligent.

Nu știu, nu pot oamenii, ori nu vreau? aci numai scuse binecuvântate se pot lua în considerare! Nu în tot anul ne vine Asociațiunea la ușa casei, pentru aceea cei cari aproape fiind, n'au luat parte, să-și recunoască greșala. În special slab a fost reprezentată inteligența din dreapta Murșului, cei din stânga s'au purtat mai brav.

Și dacă cei din apropiere nu au luat parte, să ne mirăm că n'au fost reprezentate centre îndepărtate ca: Bistrița, Năsăud etc. Deva era mai ales punctul, unde trebuia se ne manifestăm cu toată forța națională și individuală. Căci pe compatrioții din Deva îi luase flori a priori, și se vorbea că o să vină 1500 de »popak« la Deva. Se vor fi mai recorit însă, văzând că numărul hiperbolizat s'a redus la mai puțin.

Una însă e adevărat, că în acele 3 zile, totul, întreagă Deva, a fost românesc. Și Dumnezeu Românilor a fost preabun, ne-a dat un timp așa de frumos, încât totul a succedat peste așteptare. În învălmășala plăcută nici nu mai țineam cont de trecerea zilelor și a orelor, pare că toate au durat numai o zi, când la plecare ne-am dat seama că trecuseră deja trei zile.

Nici nu se putea altcum, căci orele petrecute în o familie așa de mare, erau numai momente de desfătare sufletească. Șiroaie de sudori curgeau pe tețele tuturor la concert, și totuși nime nu se plictisea, nu, pentru-că a asculta un așa concert înseamnă a trăi, înseamnă a-ți nutri sufletul cu nectarul muzicii vocale și instrumentale.

Dintre toate numai banchetul a fost mai real, întrucât acolo s'a desfășurat omul-fisic, celelalte au fost mai ideale și îndeosebi: balul. Acesta a fost încheierea festivităților, dar' mi-se pare și începutul multor sperări în viitor.

Cine a văzut părechile și dispoziția din acea sală, chiar bătrân se fi fost, și a tre-

LA ZIUA EI.

Credința dragoste eternă
Imi strălucește eară,
Că 'n inimă mi-a răsărit
Din nou o primăvară.

Cu flori frumoase presărată
Ca cerul plin de stele,
Dintre flori frumoase-apare
Regina vieții mele!

Cu-aripi de Inger să ridică
Spre cerul luminat,
Căci dragostea nemărginită
Acolo-i de aflat!

Și clopotele sună 'n vers
Popor credință chiamă,
La biserica din schit
In ziua sfintei Ana!

Și 'ngenunchiați ei spre altar
Privesc spre Dumnezeu,
La ziua ei cu drag Părinte
Ingenunchiez și eu!

(Hunedoara)

Nicu.

În editura librăriei C. Sfetcu din București a apărut „*Povestea unei coroane de oțel*“, de G. Coșbuc, iubitul și neîntrecutul nostru poet. Cartea e anume scrisă pentru popor și are o extindere de 260 pagini. Răsboiul ce l'au purtat Românii pentru neatrănarea Terii-Românești e descris atât de popular, încât și cel mai de pe urmă țeran îl poate pricepe. Recomandăm această carte tuturor Românilor. Prețul 1 leu 50 bani.

buit se tresară de bucurie, aducându-și aminte de când: fost-ai bade-o om voinic, și: fost-ai lele-o cu lipici. Noi cesti cari cu ochii fisici și sufletești am privit la toate lucrurile petrecute în Deva, n'avem decât un cuvânt de laudă și felicitare la adresa fraților noștri Deveni, și în special la adresa d'lor frați: Hosszu, cari au partea leului la reușita sârbărilor arangiate la Deva. Dece D-zeu, ca neamul românesc să se poată mândri cu mulți asemenea fii, și atunci: „Românul nu piere“!

D. a.

ȘTIRI POLITICE

Pentru Polonia din Rusia.

Țarul Rusiei, după-cum spune ziarul polon »Krai« ce apare în Petersburg, a conces, că în toate școalele medii din regatul polon, limba polonă să fie limba obligatoare, așa că în trăsături generale, programul învățării limbii polone va corespunde aproape pe deplin cu programul învățământului limbii rusești.

Țarul în Germania.

Din Berlin se vestește, că Țarul Nicolae va sosi în curând în Potsdam. Din această cauză Regimentul de dragoni, care poartă numele Țarului, va fi rechemat dela manevre, pentru a-i face ororurile.

Procesul din Belgrad.

Vineri s'a început la Belgrad procesul contra lui Knezevici, și complicilor sei, care a atentat asupra exregelui Milan. Se crede că ei vor fi osândiți la moarte. În urma aceasta, se zice că Austro-Ungaria și Rusia au dat Regelui Alexandru să înțeleagă, că dacă voesc să se mențină pacea în Balcani, atunci se nu-i judece la moarte.

Supărare — în Israil.

Supărarea și necazul e foarte mare între fiii lui Israil, căci cu toate-că acestia au cheltuit milioane, pentru-ca să scoată pe căpitănelul ovreu Dreyfus de nevinovat, totuși tribunalul militar din Rennes, în sentința ce a adus-o Sâmbăta trecută la orele 4 și 50 minute, a enunțat, că Dreyfus e condamnat cu 5 contra 2 voturi, la 10 ani temniță grea, pentru tradarea de secrete de stat.

Așadar' tribunalul militar din Rennes, care a adus judecată în acest proces atât de încurcat, nu s'a lăsat a fi momit de sunetul argintului lui Iuda, ci înainte de toate a avut în vedere interesele statului și vaza armatei sale, care astfel a fost pângărită de cătră un căpitan jidan.

Agitația între Jidanii din Franța e de nou la culmea sa, toți se sbuciumă și strigă că sentința nu e adusă pe dreptul. Această agitație s'a lăsat însă și printre Jidanii din alte țeri. Cei din Budapesta aflând Sâmbăta seara despre condamnarea lui Dreyfus, s'au dus înaintea consulatului francez, voind să demonstreze și strigând: »Jos cu armata franceză!« și »Să trăiască Dreyfus!« Poliția însă i-a împrăștiat.

În Viena Jidanii voesc să se constituie într'un comitet, care să lucreze într'acolo, ca industriei austriaci să nu pregătească nimic pentru expoziția ce se va deschide anul viitor la Paris, voind a demonstra prin aceasta contra Franciei.

Va să zică oaspeții cari vor cerceta acea expoziție nu vor avea fericirea a vedea și nasurile carne și lungi ale fiilor lui Israil, căci acestia nu se vor presenta.

O Doamne, ce păcat!
Știrile mai noue ce ne sosesc despre condamnarea lui Dreyfus spun, că el va împlini numai 5 ani din pedeapsa dictată, deoarece i-se vor socoti și cei cinci cari i-a petrecut pe insula dracului. Ba unele dintre ele vestesc chiar, că el în 13 Octombrie, când se împlinesc cei cinci ani de închisoare, va fi grațiat și pus pe picior liber.

NOUȚĂȚI

Domnii abonenți cari ne restează încă cu prețul de abonament pe timpul din urmă, sunt rugați a ni-l trimite cât mai îngrabă.

Parastas. Împlinindu-se Dumineca trecută, 10 Sept. n., un an dela trista aducere aminte despre asasinarea M. S. Impărătesei și Reginei Elisabeta, s'a slugit în biserica gr-cat. din Orăștie, un parastas de cătră protopopul local Iuliu Rațiu.

Concert în Hațeg. Sâmbăta în 23 Sept. n. a. c., d-soarele Adelina Pizo, Valeria Pop, Olivia Bardosy și dl G. Șorban vor da un concert în Hațeg. Tot atunci se întrunește la Hațeg și sinodul protopopesc.

Toți cei-ce nu vor primi invitații speciale, sunt rugați a se privi prin aceasta de invitați.

Totodată ni-se vestește, că la 1 Octombrie n., sus numiții artiști vor concerta și în orașul nostru.

Rugăm deci pe toți binevoitorii și sprigintorii muzicii noastre, a lua parte la aceste concerte, căci foarte rar ni-se dă ocaziunea a vedea pășind pe podiu astfel de artiști români.

Adunarea generală constituantă a noii bănci din Hațeg, »Hațegana«, inst. de cred. și de econ., societate pe acții, care fusionează cu vechea »Hațegana«, s'a ținut în 31 Aug. st. n. și noua bancă s'a constituit.

Chirotonire. Dl Ioan Moța, diacon, a fost chirotonit Luni în săptămâna aceasta, de cătră Inalt P. S. S. Metropolitul I. Mețianu într'u presbiter.

Vicecomitele comitatului nostru aduce lu cunoștința publică, că pe anul 1900 numai acelora dintre îndreptățiți li-se va socoti darea dublă și vor fi luați în considerare, cari în sensul §-lui 26 al art. de lege XXI din 1886, vor documenta aceasta în timpul prescriis, conform §-lui 27 din sus numita lege.

Pe calea despărțirilor. Vara se pregătește de ducă, lăsând regimul asupra naturii, tovarășei sale mai bătrâne, adevă toamnei. Drăgălașele noastre prietene de case, rândunicile ni-au părăsit în cea mai mare parte. Timpul pentru coacerea strugurilor e îndeobște priitor, și anul acesta se poate zice că a fost unul dintre cei mai buni pentru viile noastre. Peste tot luat, anul acesta a fost un an binecuvântat și am fi nemulțumitori față de cel atotputernic, dacă nu am recunoaște aceasta cu bucurie. Frunzele arborilor încep a se îngălbeni și nu peste mult natura se va da earășii spre odichnă, pentru-ca să-și câștige noue puteri, ca apoi la primăvară earășii să ne înveselească cu bogățiile sale.

Export de buți în România. După-cum se scrie din Constanța, în anul acesta se așteaptă la un cules de vii foarte bogat, spre care scop sunt de lipsă foarte multe buți. Deoarece însă în România nu sunt buți de ajuns, cei-ce vor exporta buți din țeara aceasta, vor face un câștig cât se poate de bun.

Semne de toamnă bună. Dl George B. Reitescu, inv. în Bărăști ne scrie, că având unele afaceri prin comunele Sân-Petru și Uciuc, tractul Hațegului, a văzut în grădina primarului din Uciuc Nicolae Ungur și a economului din Sân-Petru Vasilie Cetățean câte un măr înflorit.

Alegerea de preot pentru comuna Lu-dești-Costești s'a săvârșit Dumineca trecută. Ales a fost dl Basilin Botean, cleric abs., din Geoagiul-de-jos.

Calcularea obligatoare în coroane se va începe cu 1-a Ianuarie 1900. Deja toți ministrii au avisat pe funcționarii subalterni, că dela termenul amintit toate calculațiunile să se facă în coroane și fileri și nu în floreni și cruceri. Tipăriturile de cancelarie, în care valoarea e indicată în floreni, se va căuta să se epuizeze, ear' numirea de floreni va fi ștearsă cu cerneală roșie și înlocuită cu coroane.

În antișambra unui medic renumit se afla totdeauna o mulțime de pacienți. Servitorul medicului avea ordinațiunea, ca pe fiecare pacient să-l conducă într'o odaie laterală, unde să se desbrace de partea de sus a corpului, și astfel să intre în odaia medicului. Săptămâna trecută s'a prezentat acolo un domn bine îmbrăcat. Servitorul l'a provocat ca să se desbrace. La ce respectivul a răspuns, că n'are să vorbească decât cu medicul. Servitorul însă n'a voit să-l dea ascultare, ci a stăruit că el să se desbrace, zicând că altcum medicul nici nu-l va primi. Văzând că nu e altă scăpare, s'a retras la o parte și s'a desbrăcat, după-ce îndată a fost și chemat să intre în lăuntru. »Ce Vă lipsește? De ce pătimiți?« l'a întrebat medicul. La ce el a răspuns foarte sfîit: »Mie nu-mi lipsește nimic. Eu sunt cassarul dela reuniunea medicilor, și am venit pentru încasarea taxei anuale.«

O istorisire foarte plăcută aduc foile engleze despre primadona franceză Emma Calvé, care făcând un turneu prin America, se afla într'o zi într'un biou de postă, pentru a scoate niște scrisori. Oficialul a rugat-o ca să se legitimizeze. Ea însă și-a uitat legitimize-

acasă. »Dar' aceasta nu face nimic, a zis artista, căci doar' eu sunt chiar Madame Calvé.« »Regulamentul cere însă adevărîta«, răspuns oficialul, fiindcă ori-ce damă poate să zică că o chiamă Calvé«. Artista stând după aceasta un moment pe gânduri, a zis: »Dar' nu o poate documenta, eu din contră pot«. Și înainte de-a mai răspunde oficialul ceva, ea i-a documentat prin voce că e adevărata Calvé, executând o arie din »Carmen«. În acea minută s'a făcut liniște în tot bioulul poștei. Asculta oficialul, asculta publicul, chiar și telegrafistul a ieșit din unghiul său, pentru-ca să audă mai bine, înșiși purtătorii de scrisori și alți oficiali de postă, și-au uitat de slujba lor și ascultau cu gurile căscate pe artistă, care cânta »Iubirea originii de Țigan«. După-ce a gătat cu cântatul, oficialul a mai stat încă un moment liniștit, crezând că doar' va mai urma ceva. Dar' artista n'a mai zis nimic. Atunci el răspuns: »Păcat — dar' aceasta ajunge, aici aveți scrisorile.«

Mort în fântână. Cel mai avut om din comuna Kiskér, Vincze Sándor, și-a aflat moartea în fântână. Copila cea mai mică a sa, jucându-se în jurul fântânei, a scăpat un păpuc în ea, după-ce îndată s'a dus și a spus tatălui său. Fratele său, un feciorăș mai mare, a zis că el se bagă în fântână și-i scoate păpucul, deoarece-ce fântâna era seacă, numai mocirlă se afla în tundul ei. Tatăl l'a legat de o sfoară și l'a slobozit în lăuntru, dar' el nici n'a ajuns bine în ea, și a strigat să-l tragă afară, pentru-ce tatăl său s'a năcăjit și l'a muștrat, zicând că nu are nici atâta curagiu și măriindu-se s'a coborît el singur în fântână și a început a căuta păpucul. Dar' gazurile ce ieșiau din mocirlă l'au îmbetat cu totul, încât n'a mai avut putere să iese afară. S'au adunat pentru a-l scăpa mai mulți oameni din sat dar' nici unul n'a avut curagiul să se bage după el. În urmă s'au apucat a scoate cu pompa aerul stricat din fântână, dar' până-ce au gătat, și Vincze și-a dat sufletul.

Omor pentru un pepene. Doi locuitori din Budapesta au întreprins Dumineca trecută o călătorie cu bicicleta la Gödöllő. În drumul lor, între Szinkota și Kerepes, depărtare cam 1 klm. de drumul ferii, au dat peste un cadavru, care zăcea într'o baltă de sânge. Au înștiințat despre aceasta îndată pe autoritățile din Szinkota, cari au trimis la fața locului gendarmeria. S'a constatat apoi, că individul a fost foarte grav rănit atât la cap cât și la față, și că a fost omorît cu vre-un lemn ascuțit sau cu petri. Din cartea de lucru ce s'a aflat la el într'un buzunar, s'a putut constata, că el se chiamă Adolff Schrautz și că e so-dal păpucar. Cercetând gendarmeria după făptuitorii omorului, au deținut pe un vînzător de legume despre care au auzit vorbindu-se în cărcimă, că ar fi bătut pe un om, care i-a furat un pepene. Dus înaintea judecătoriai, el și-a recunoscut fapta și acum se află la răcoare.

Zidul chinez. Este știut, că marea împărăție Chineză, este încungiurată cu zid. Regimul a intrat acum în tocmeală cu un întreprizător, ca să dărime zidul, care are lungime de 1300 mile engleze, înalt de 20—25 de urme și are o grosime extraordinară de mare. Speșele împreunate cu ruperea lui se urcă la 12.000.000.000 fl.

Convocare.

Adunarea generală a »Reuniunii femeilor pie pentru decorarea bisericii gr-cat din Orăștie« se va ținea în acest an conform statutelor Reuniunii, Mercuri în 20 Sept. n. a. c. (Sfânta Măria-mică) d. am. la 2¹/₂ ore, în casele parohiale din loc, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării prin presidentă, după care va urma imediat verificarea membrilor. 2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela adunarea gen. din anul trecut până de prezent. 3. Raportul despre starea cassei reuniunii. 4. Alegerea unei comisii de 3, pentru cenzurarea rapoartelor de sub 2 și 3. 5. Completarea comitetului pe un period de 3 ani. 6. Eventuale propuneri. 7. Alegerea comisiei verificatoare. 8. Încheierea adunării.

La această adunare sunt invitate a participa toate femeile rom. gr-cat, din loc, toate preastim. d-ne membre și toți sprigintorii intereselor acestei reuniuni, al cărei scop nobil este decorarea bisericii noastre.

Orăștie, în 9 Sept. n. 1899.

Pentru comitet:

Rosa Moldovan m. p.,
presidentă.

Petru P. Barițiu m. p.,
secretar.

Dela meseriașii din Sibiu.

Ne bucurăm și ne crește inima când vedem, că meseriașii români de aici, grupați în jurul „Reuniunii sodalilor”, înaintea mereu pe calea cea bună și luminată de zelosul și harnicul lor președinte, dl Victor Torțășanu, căruia nu-i putem adresa destule cuvinte de laudă pentru zelul cu care lucrează pentru înaintarea în cultură a clasei de mijloc, care o formează meseriașii. Vorba este acum de arangierea în toamna aceasta a unei *exposiții industriale*. Comitetul folosindu-se de privilegiul *ședinței literare*, ținute Joi în 7 Sept. n. c., a pus, prin rostul dlui președinte V. Torțășanu, la inima meseriașilor, însemnătatea acestei expoziții, cu atât mai virtuos, cu cât, mulțumită On. direcțiunii a institutului de credit și economii „Albina”, care a pus în vedere pentru arangierea acestei expoziții, un ajutor de 200 fl. și mai ales a I. P. S. Sale Domnului Ioan Meșianu, Arhiepiscop și Metropolitan, care pe lângă, că s'a înscris de primul membru pe viață al Reuniunii cu taxa de 25 fl., a mai pus la dispoziția ei 25 fl., din cari să se creeze 3 sau mai multe premii, ce se poartă numele I. P. Sale. Astfel spriginul material și moral al bărbaților noștri generoși nu ne lipsește.

Ceea-ce privește a opta ședință literară din anul acesta, las să urmeze următoarele:

De astă-dată, deși cu taxa de 1 cr. în favorul fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor, totuși au luat parte atâtea doamne și d-șoare, măiestri și calfe, încât ambele sale ale localului, cât și odăile laterale s'au dovedit a fi puțin încapătoare. Debutanții s'au achitat cam în modul următor: d-șoara Elena Baci, a declamat bine poesia „Dusmancele” de G. Coșbuc. Sod. croitor I. Părau a declamat „Deșteptarea României” de V. Alexandri. Sod. păpușar G. Bologa, a citit o parte din continuarea nuvelei „Un sfârșit jalnic” de G. Popovici-Bănățeanul. Ioan Panfilie, sod. păp. a declamat poesia „Lumea nouă și lumea veche” de Marion. Sim. Petrașcu, sod. măsar a citit „Mesteșugul plug de aur”. Noul și tinărul membru I. D. Marcu, cul. tip., care a declamat poesia „Pe banca curții cu jurați”, luând în considerare că e încă începător în predarea declamațiilor, putem zice că și-a achitat rolul cât se poate de bine. Dacă dl Marcu, care a dovedit că are talent pentru declamări, se va nisui, ca cu altă ocaziune să declameze mai rar, atunci nimic nu ne lipsește de a-l numi un bun declamator. Sperăm că aceasta o va și face în viitor, căci e în interesul d-sale.

Dl Zah. Voileanu, măestru croitor, într'un tractat liber al sen, face o excursie asupra dezvoltării meseriilor până ajunge la ocupațiunea sa predilectă „croitoritul”, pe care ni-l descrie dela îmbrăcămintea de frunze, de piei și până la descoperitorul mașinei de cusut și termină cu istoricul numirii de „Țapi”, ce li-se dă croitorilor. Ear' cel-ce a încheiat lungul program a fost dl Demetriu Axente, culeg. tipograf, care e de invidiat când îl vezi cu câtă acuratețe și pricepere și cu cât triumf trece prin lungile strofe ale poesiei „Ziua Inverii”, de mult talentatul nostru poet G. Coșbuc. Dl Axente a strînit o plăcere generală între ascultători.

O bună impresie a făcut participarea la ședință a dlui Ioan Serachie, măestru circular din Poiana și m. păpușar Nic. Munteanu, din Seliște, care ca membru al „Reuniunii” surorii de-acolo, a ținut se-și are admiratiunea pentru isprăvile noastre, asigurându-ne, că în scurt timp Seliștea ne va urma!

Un participant.

Credințe și superstiții.

Sunt la Românii-macedoneni câte-va datine și superstiții curioase.

Când plouă »cu găleata« se pune în curte o pirostie cu picioarele în sus, și se crede că ploaia încetează; ear' când cade grindină multă se aruncă în curte oul dela Paști, ce a fost păstrat la iconă, și se crede că grindina va înceta îndată.

În timp de mare secetă, o femeie săracă, de obicei o țigancă, se îmbracă cu flori, cu buruene și mai ales cu feregă, de care se găsește foarte multă în muntoasa Turcie, și așa împodobită merge prin tot satul, din casă în casă, dănuind și cântând: »Pirpirună, sarandună etc.« Femeea aceasta, pentru ocazie, se cheamă »Pirpirună« și tot acest nume poartă și datina aceasta, care nu e alta de cât paparuda. Oamenii din casele în care intră »pirpiruna« varsă apă peste ea și li dăruiesc bani mărunți, faină, unt, ouă, etc. Pirpirina e însoțită și de alte câte-va femei. Se crede că făcându-se astfel se vor deslega ploile și că seceta va înceta nelndois.

Eclipsele, după o credință musulmană, rezultă din faptul că dracul (șaitan) îmbrățișează soarele ori luna și nu se retrage decât dacă oamenii de jos fac sgomot, dând cu puștele, cu pistoalele, etc.

Când pisica, curățindu-și fața cu labele, stă spre răsărit, este semn că va fi timp frumos: ear' dacă stă cu fața spre apus, atunci se va strica vremea. Fulgerile și tunetele dovedesc că sfântul proroc Ilie se plimbă prin nori cu puternica lui trăsură cu patru roți înaripate, trasă de patru cai de foc. Când cade o stea e semn că un rob a scăpat din robie și nu trebuie spus nimic de căderea stelei, căci atunci robul scăpat este iarăși prins. Cometele prevestesc războaie, holeră, foamete, etc.

Alte diverse credințe și superstiții sunt următoarele: Când într'o convorbire se pomenește de draci se zice: »s'li măcă luplu«, sau »tu munte sec s'hibă«, sau »diparte di noi«, sau »s'n'aibă anacră« (=izbândă) și cu degetele împreunate, ale dreptei, se bate pământul, sau vr'un zid, sau se scuipe în lat-uri. De asemenea când femeile vorbesc de boale grele, tot așa bat pământul cu degetele împreunate și, scuipeându-și în sin de trei-ori, zic: »diparte di noi!« — Armănușii se ferește d'a pomeni numele dracului, nume pe care îl înlocuiește cu una din expresiunile de mai sus.

În timpul verei, tinerii umblă pe câmp și caută cu sîrguință să dea de vre-un trifoiu că patru frunzișoare. Găsindu-l îl depun la biserică timp de 40 de zile și atunci se crede că ori-ce fată ar fi atinsă cu acest trifoiu, se va îndrăgi de tinărul ce l'a găsit și-l are.

Când o găină cântă ca cocoșul, prevestește proprietarului o nenorocire sau chiar moartea. De aceea numai decât găina e prinsă și dăruită la biserică spre a se înlătura nenorocirile prevestite prin cântarea ei ca cocoșul. Deasemenea, când o găină face un ou prea mic, ou stăpîtură, atunci oul acesta îndată este spart sau aruncat în gărlă spre a se îndepărta nenorocirile ce ar fi adus la casa omului.

Când pe cine-va îl mănâncă palma stângă e semn că va primi bani, dacă îl mănâncă cea dreaptă atunci va da. Când se varsă rachiu e a rău, de se varsă vin e a bine; ear' când, fierbînd apa, curge din oală, se vor înavuți Evreii. Când urlă câinii în curte e semn rău pentru cineva din casă. Bufnița earăși nu este de bun augur.

Nu e bine ca, atunci când doi oameni vorbesc, un al treilea să treacă printre ei, căci se strică amicitia celor dintăiu doi. În acest cas se zice: »nu s'treace pi-t mese (=mijloc) ca s'nu li s'aspargă vrearea!«

Cel care mătură trebuie să se păzească de a atinge pe cine-va cu mătura, căci persoana atinsă moare foarte curînd.

Femeile nu lucrează seara în ajunul Mercurii și Vinerii, pentru-că Mercuria ține norocul bărbaților și a negustorilor, ear' Vinerea ține norocul femeilor. Nici odată Armăncă nu se spală Vinerea.

Când o femeie își sfârșește țesutul și dacă, fiind însărcinată, dorește să știe de va naște fată ori băiat, aruncă în drum cu ochii închiși cele din urmă două vergele, și dacă peste ele va trece un bărbat, pruncul va fi băiat, ear' dacă va trece o femeie atunci pruncul va fi fată.

Când cine-va visează că într'un loc oare care ar fi ascunsă o comoară, este ținut să nu spue nimănui visul ci să meargă singur și să sape în tăcere, și va găsi comoara. Dacă însă nu se poate stăpâni și povestește cuiva visul său, atunci »stihii ulu va s'măcă păsăli« adică stafia va mânca paralele și degeaba va mai săpa. Condițiunea absolutei tăceri, la căutarea comorilor, este și la noi.

Dracul în — balon.

Zilele trecute iscându-se în Roma un vînt puternic, a rupt sfoara cu care era legat un balon de o luntre a militarilor, ducându-l printre munți. Cătră seară, balonul s'a slobozit jos în comuna Palombaro. Toți locuitorii comunei au alergat spre locul, unde au văzut că s'a slobozit balonul, admirînd mărimea

și culoarea lui argintie. Care nu li-a fost însă mirarea femeilor, când au văzut că el e făcut tot din mătăsă curată, și fiecare doria ca să aibă o bucată din el. Dar' cu toată osteneala ce și-au dat-o acei locuitori, nu li-a succedat a-l deșerta, căci la fiecare suflare de vînt, el da să se înalțe și să zboare. Acest lucru li-s'a părut foarte ciudat și s'a născut în ei bănușeala, că balonul ar fi un lucru infernal (diavolic) și că chiar dracul s'ar afla în lăuntru lui. »Ce se facem?« au întrebat mai mulți. »E foarte ușor«, zise cel mai curajos dintre ei. »Noi ducem balonul în biserică, și dacă într'adevăr se află dracul în el, atunci de sigur că iasă el de bunăvoie, deoarece-ce nu suferă biserică«. Zis și făcut. Când au ajuns la ușa bisericii, și au deschis-o, ce să vază însă, balonul nu voia să se bage înlăuntru. Unii ziceu că e prea mare, alții puneau vina pe dracul, care se împotrivia cu toată puterea de a intra în biserică. În sfârșit s'au apucat cu toții a împinge de el în dreapta și în stînga, ba l'au mai și turtit, până în cele din urmă tot l'au băgat înlăuntru. În biserică era deja întunec, și astfel au fost siliți a aduce mai multe lumini, pentru a putea examina mai cu deamănuntul. Unul dintr'înșii foarte curios, s'a apropiat cu lumina cât se poate de tare de balon, făcînd lumină în jurul lui. Cum, cum nu, a făcut cu lumina o gaură în el, și astfel a ajuns la gaz. Deodată s'a ridicat o flacără vișneie producînd o detunătură grozavă, un fum gros și miros greu. Cei adunați în jurul balonului vîzînd aceasta, îndată au fost cuprinși de o panică grozavă, și între strigăte de spaimă, îmbulzindu-se unul peste altul spre ușa bisericii au luat-o la fugă. Vișneii la fețe și cu trica în oase s'au adunat apoi în curtea bisericii. Cei mai mulți dintre ei, ziceau că au văzut pe dracul, cum eșia cu foc din balon părăsind biserică. Dnpă-ce fumul cel gros s'a risipit cu totul, vre-o câțiva dintre ei, după un interval de o jumătate oră, cari erau mai cu capul amănă, au intrat ear' în biserică și uitându-se împrejur au zis: »Mare pagubă nu ni-a făcut dracul, decât că mătasa, de care s'au bucurat atât de mult femeile și fetele noastre, a fost cu totul prefăcută în cenușe«.

AMICIȚIE — DISTRAȚIE

Lulu. — Ți-a trecut de dor? Și ai aflat alt izvor? Mă superi prin tăcerea ta, draguțule. Sunt 7 zile de când am expedit scrisoarea și n'am primit răspuns. Ori ești ocupat cu

pregătirile nou? Ce mai ști de trifoiul plecat în 29/8 din D... la L... să nu fii jalus... sunt numai curioasă. Nu ești copil?

A ta până la

FEL DE FEL

Copilul: — Tată, tu mă aduci în desperare cu întrebările tale.

Tatăl: Acuma îmi mai poți pune o întrebare și apoi e gata, ai auzit?

Copilul: Da, tată!

Tatăl: Așadar' ce vrei să mai știi?

Copilul: Aș dori să știu, că din ce cauză a murit »Marea moartă«.

Mama: Se vorbește, că bărbatul tău te-a tradat adeseori foarte rău.

Fata: (Soția unui medic) Nu-i adevărat... cel mult când am fost bolnavă.

Un domn bătrîn cătră o fată tinără și frumoasă:

— Dacă îmi spui că mă înbești, atunci îți dau un floren.

Fata: — Pentru așa puțin nu voesc să — mint.

POSTA REDACȚIEI.

Dlul O. S. în Bony. Am primit cu mulțumită suma de 3 fl. ca abonament pro anul curent.

Dlul J. R. în T. Cu suma ce am primit-o ulterior, v'ați achitat și pe jumătatea a doua a anului de față.

Dlul P. J. în P. În nrul viitor.

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barlîțiu.

Se caută
un
învțăoel

din casă bună în prăvălia de coloniale și ferărie a subscrișului.
Reflectanții cari posed două clase gimnasiale sau reale sunt preferiți.

Buda Béla,
comerciant.
(580) 2-2
Hunedoara (Vajda-Hunyad.)

Întreprinzător român!

Subscrișul aduc la cunoștința P. T. publicului din loc și jur, că întreprind **ori-oe lucrare oe se ține de lemnărit și zidărit**, precum: **edificii mai mii, partere, școale**, și întocmesc totodată și **planurile recerute**.

Toate aceste lucrări le săvîrșesc pe lângă **prețuri foarte moderate**.

Ca fiind un nou începător, rog on. public și indeosebi on. comitete bisericești și școlare să binevoiască a mă sprigini, promițînd a le face **lucru solid, bun și trainic**.

Cu deosebită stimă

Ioan Părau,

întreprinzător în *Orăștie (Szászváros)*.

(577)

ION LAZAROIU

negustor în Orăștie (Szászváros)

Atrag binevoitoarea luare aminte asupra prăvăliei mele bogat provăzută cu tot felul de **MARFĂ DE MANUFACTURĂ** pentru trebuințele de casă, și anume:

BUMBAC DE BĂTUT și **AȚĂ DE URZIT**, aduse din cele mai bune fabrici, **ARNICIURI DE CUSUT** și **DE URZIT**, în toate fețele; **PÂNZĂ, BRĂURI, ȘERPARE** cusute cu flori și fir, etc. etc.

Totodată aduc la cunoștința celor-ce au trebuință, că pregătesc în timp scurt și cu preț moderat

☉☉☉ **HAINA DE CĂLUȘERI** ☉☉☉

pe cari le vînd, le dau în folosință, ori, la cerere, le fac anume.